

yakınında bulunan Kavacık çiftliğinin sahibi ve Prenses Fatma Hanımefendi'nin eşi Mahmud Sırrı Paşa tarafından tevhidhanesiyle türbesi kâgire çevrilme suretiyle yeniden ihya edilmiştir. 1925'ten sonra metrük kalan tekke zamanla tekrar harap olmuş, ancak 1976'da tevhidhanesi cami olarak kullanılmak üzere çevre sakinlerince tamir edilmiş, minare ve şadırvan gibi bazı ilâveler yapılmıştır. Diğer bölümler harap durumdadır.

Bugün bile iskân sahasının oldukça uzağında kalan tekkenin geçmişte münzevi bir kuruluş olduğu muhakkaktır. Tevhidhane, türbe ve harem - selâmlık bölümleri tek bir kitle halinde bugünkü Mihrâbad caddesi üzerinde sıralanmaktadır. Harem - selâmlık bölümünün ahşap üst katı dışında yapının tamamı kâgir olup tuğla hatıllı duvarları moloz taşlarla örülmüş ve ahşap çatıları kiremitle örtülmüştür. Tekkenin ana girişi doğudan tevhidhane ile türbe ve harem - selâmlık bölümleri arasında kalan ufak bir taşığa açılmakta ve buradan tevhidhaneye geçilmektedir. Tevhidhane sekizgen planlı olup duvarlarından üçü yapı kitlesinin içinde kalmakta, diğerleri ise dışarıya taşmaktadır. Yarım daire planlı basit bir mihrabı ve yuvarlak kemerli pencereleri olan tevhidhaneden türbeye bir kapı ve pencere açılmaktadır. Güneyde, cadde üzerinde sıralanan ve tevhidhanedekilerle aynı biçimde olan bir dizi pencerenin aydınlattığı türbe oldukça geniş tutulmuştur. Kuzeyde, hazîreye açılan müstakil bir kapısı bulunan türbenin çatısı ve içindeki Atâ Efendi ile haleflerine ait ahşap sandukalar zamanla ortadan kalkmıştır. Tekkenin kuzeyinde yer alan ve bu yönden müstakil bir girişi olan harem-selâmlık binasının zemin katında, ortadaki bir taşığa açılan mutfağ ve kahve ocağı gibi mekânlar bulunmaktadır. Üst katın kuzey, batı ve doğu yönlerinde yaptığı çıkmayı, tuğladan örülmüş yedi adet pâyenin yanı sıra muhtemelen Batı menşeli ve "art nouveau" üslubunda döküm iki sütun taşımaktadır. Bu iki sütun, Osmanlı mimari ortamında henüz tanınmaya başlayan yabancı bir üslubun bir tarikat binasında kendini göstermesi açısından dikkat çekicidir. Üst katta, ortada iki cephele (zülvecheyn) bir sofa ile buna bağlanan karşılıklı odalar ve bir helâ bulunmaktadır. Yapının kuzey ve batısında yer alan hazîrede, geç devir Osmanlı mezar tasarımı açısından önem taşıyan taşlar mevcuttur.

BİBLİYOGRAFYA :

Asitâne Tekkeleri, s. 17; *Mecmûa-i Cevâmî*, II, 52-55; *Bandırmalızade, Mecmûa-i Tekâyâ*, İstanbul 1307, s. 15; Mehmed Râif, *Mir'ât-ı İstanbul*, İstanbul 1314, s. 225; Zâkir Şükrü, *Mecmûa-i Tekâyâ* (Tayşî), s. 78; A. C. Vada, *Boğaziçi Konuşuyor*, İstanbul, ts., s. 82-83.

M. BAHA TANMAN

ATÂ MELİK CÜVEYNİ

(bk. CÜVEYNİ, Atâ Melik).

ATÂ b. SÂİB

(عطار بن السائب)

Ebû Yezîd Atâ b. es-Sâib b. Yezîd
(Mâlik yahut Zeyd) es-Sekafî
(ö. 136/753)

Küfeli muhaddis tâbiî.

Kaynaklarda hayatı hakkında fazla bilgi bulunmayan ve Ebû's-Sâib veya Ebû Zeyd künyeleriyle de anılan Atâ b. Sâib bazan doğrudan, bazan da arada bir vasıta ile Enes b. Mâlik ve Abdullah b. Ebû Evfâ gibi sahâbîlerden, güvenilir bir muhaddis olan babası Sâib b. Yezîd, Abdurrahman b. Ebû Leylâ, Mücâhid b. Cebr gibi tâbiîlerden hadis rivayet etti. Kendisi de A'meş, İbn Cüreyc, Şu'be, Süfyân es-Sevrî ve Süfyân b. Uyeyne gibi meşhur muhaddislere hocalık yaptı.

Ahmed b. Hanbel'in iyi bir insan ve güvenilir bir muhaddis olduğunu söylediği Atâ, ömrünün son yıllarında hâfıza kaybına uğradı. Elindeki hadis cüzleri -İclî'nin dediğine göre- pek sağlam olmadığı için, "Bu senin rivayet ettiğin hadislerdendir" şeklindeki telkin*leri kabul etmeye, kendilerinden hadis almadığı hocalardan hadis rivayet ettiğini iddia etmeye başladı. Bilhassa tâbiîlerden işit-

tiklerini sahâbîlerden duymuş gibi gösterdi. Bu sebeple hâfızası sağlam olduğu yıllarda ondan hadis almış olan Süfyân es-Sevrî, Şu'be b. Haccâc ve Hammâd b. Zeyd gibi eski talebelerinin rivayetleri itimada şayan görülmüş, daha sonraları kendisinden hadis okumuş olan talebelerinin rivayetleri ise ihtiyatla karşılanmıştır. Buhârî de onun bir rivayetini mütâbî** olarak Şahîh'ine almış, Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce rivayetlerine sünenlerinde yer vermişlerdir.

Atâ'nın İbn Sa'd tarafından 136 (753) olarak tesbit edilen ölüm tarihinin 133, 134 ve 137 olduğu da ileri sürülmüştür.

BİBLİYOGRAFYA :

Buhârî, "Rikâk", 53; a.mlf., *et-Târîhu'l-kebir*, VI, 465; a.mlf., *et-Târîhu's-şagîr*, II, 39, 45; İbn Sa'd, *et-Tabakât*, VI, 338; İclî, *Târîhu's-şikât* (nşr. Abdülmu'tî Emîn Kal'acî), Beyrut 1405/1984, s. 332-333; *el-Cerh ve't-ta'dîl*, VI, 332-334; İbn Adî, *el-Kâmil*, V, 1999-2002; Zehebî, *A'âmû'n-nübelâ*, VI, 110-114; a.mlf., *Mizânü'l-İtidâl*, III, 70-73; İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, VII, 203-207.

M. YAŞAR KANDEMİR

ATÂ b. YESÂR

(عطار بن يسار)

Ebû Muhammed Atâ
b. Yesâr el-Hilâlî el-Medenî
(ö. 103/721)

Tâbiîn devri fıkıh ve hadis âlimlerinden.

Hayatı hakkında yeterli bilgi bulunmayan Atâ b. Yesâr 19 (640) yılında doğdu. Babası ve fukahâ-i seb'a*dan olan kardeşi Süleyman gibi o da Hz. Peygamber'in zevcesi Meymüne bint Hâris el-Hilâliyye'nin mevlâ*sı idi. Tâbiîn devri Me-

Atâ Efendi Tekkesi'nin cami haline getirilmiş olan tevhidhanesi ile hazîresi - Kanlıca / İstanbul

